

Matija Ivačić, *kumulonimbus*

prolog /1994/

uza zid ljetne kuhinje
onaj stražnji
jer gdje bi drugdje
čučiš
na prosceniju jeseni tijelo tuđe tijelo
obješeno naglavce
zaustavljeno prije dodira s tlom
krv se iz njega cijedi kao da je med

svinjokolja a ti si se osamio

s druge strane zida glasovi
otimaju se iz zatvorenih usta
u gumenim rukavicama medicinske ruke njene mame
u njima nož kojim si maločas presjekao karotidu
kao da je prvi put
a nije bio
sve u svemu katatonija

na kraju mlinarske
kraj gergerova mlina
iznad oborâ gdje sve stoji
kumulonimbus
traži te
da ti se zavuče pod vjeđe
u vlasi tanke poput vilenjačkog konca

iscijedio bi mrak kroz gušu svijeta
samo da si mogao
samo kad bi išta značilo

di si zdravko zovu te

dan republike /1983/

ove svinjokoljne čizme nosio si i tada
na dan republike
na dan egzodusa svinja
a ni tada nisu bile tvoje
posudio si ih od tate
ne sluteći da ćeš baš tada tog dana

prvi put pokidati tuđi genetski kod

seoski gitar utnuo je kazaljke sata
i čekao
ali čekao je uzalud
mesar ivek nije osvanuo u mlinarskoj
od zore je u gostionici nakupljao pljuvačku u čašu
njegov plinski pištolj i tada je otpočivao

u ljetnoj kuhinji se klelo
trebalo je presjeći karotidu
a nije imao tko

izabrali su tebe
jer imao si najnježnije dlanove
a nevinost se ne da sakriti među žuljeve

kad si presjekao karotidu
kad je briznula crna tvar
iz aninih se zjenica vinulo jato nepostojećih ptica
a u obore se uvukla zla kob

posljednjim ste snagama objesili na kuku
taj raskoljeni život
krv se dugo cijedila u korito
i strahovao si da će se izliti preko ruba
da ćeš je otad nositi u čizmama
napajati njome mrtvu kožu s tabanâ

te se večeri u septičkoj jami utopio dječak
bilo je to kraj gergerova mlina
medicinske ruke njene mame
izvukle su ga u maglu sela
posljednji put
bio je to ivekov sin
mucavi boris

mesara je vijest zatekla u gostionici
spremnog gangrenoznih očiju

bronhi

znao si okrajke te priče
protisnute kroz cjedilo tišine
o masnicama mucavog borisa
perutala se poljskim putovima
stisnutim jednjacima
prešućivanjem
ili tek kratkim *siroti dečec*

u povjetarcu si hvatao odronjene riječi
šušanj palatala što su hroptali
kao što je hroptao mucavi boris
tijelom očima kosom
naposljetku i vatrom
izbacujući suhu krljušt glasnica

znao je to i župnik miro
šutke bi izmjerio izohipse na njegovu tijelu
koje je mesar ivek spajao dlanovima
velikima poput lomača
nekad i šakama
u kojima bi gnječio svoje udovištvo
tražeći u njegovu mucanju barem nešto
a nalazio aritmetičku sredinu svoje gorčine

župnik miro imao je rješenje za sve
čak i za ono neimenjivo
jalovo ali ipak rješenje
šapnuo mu ga je seoski gatar
onako kako samo on zna

dok se mucavi boris zapletao
u ministrantsko ruho
iz tabernakula je vadio anđeoska maziva
jedno po jedno
hipermangan za razdrobljeno tijelo
žilavu hostiju za izmrcvarenu dušu
po bronhi za svaki zatomljeni hropac

volovsko srce

u davnoj jeseni navlas sličnoj ovoj
iz zore su te istrgnule ruke
koje će postati čvornate
prsti što će se lomiti u paprat
otkožena gipkost
još danas im osjećaš oblost
na sedmogodišnjim leđima
to si ti i nisi to ti
to je opsjena sjećanja

te su te ruke odvele u crkvu
u prozeblom ćeš jutru biti kradomice kršten
bio si spreman proplakati vjeru
da odvратиš od sebe raspete oči

ali u tom jutru nisi plakao

u njemu te među dojkama dočekalo volovsko srce
bio je to mnogo puta viđen prizor
ali kao da si ga ugledao prvi put
položio si prste na oltar posut svilom
na stol s davno mrtvom ribom
s morem što se izlilo u talog

kajak /1989/

otisnuo si se na pučinu
odbacio veslo u viskoznost vode
spreman da se zasvagda
odaš jeziku riba

ali odjednom ostaješ kržljiv
u iznenadnoj pomrčini mora
ispred tebe prepriječio se tanker
mogao bi ga zagrliti koliko ti je blizu
pustiti ga da ti se mrijesti o obraze
da te satima golica po leđima

ispod vjeđa čuvaš svu lakoću kostiju
strabizam života
samoću svoje kose
i zato si sada tu

platfus

kad si jutros presjekao karotidu
kad je briznula crna tvar
sjetio si se tate
priče kojom je timario laži
do iznemoglosti

bilo je to sedamdeset šeste
pričao ti je
u klancu na povratku iz vinograda
naišao je na tijelo bez svijesti
i čučnuo iznad noge iz koje je liptala krv
svi zavoji i svi podvezi ovog svijeta
bili bi poput vrištanja u vjetar

bilo mu je jasno da mora rezati

rezao ju je džepnim nožem
kojim je obično blagoslivljao presoljeni luk i jeger
i cijelo je vrijeme osjećao tihu sjetu prolaznosti

kako mu se zgrušnjava iza ušiju
tako je barem tvrdio
a kad je konačno držao u rukama nogu
tako strahovito ničiju
prestravio ga je gadan platfus
koji ne bi prikriće
ni najskuplje borosane iz borova

kaj je sastavljeno bu i rastavljeno
govorio bi uzimajući zalet za priču
u kojoj je sve bilo voluminoznije
vunene bijele ovčice nabujale su u kumulonimbus
potmulo nebo uzveralo mu se na pleća
grane su mu odjednom bičevale obraze
a oteščala noga težila je
barem dvadeset kilograma žive vage

još danas joj osjeća nabreklost na rukama

poslije mnogo poslije
sreo si starca s hrastovom nogom
pripovijedao ti je o čudotvorcu
navodno nekom joži
i razmetao se umjetnom nogom
na kojoj je dao izraditi prekrasan platfus

a onda te dugo dugo tapšao po ramenu
kako on nikada nije

dekubitus

kad te prvi put dovela u mlinarsku
medicinske ruke njene mame
netom su se vratile iz bolničke smjene
i spravljale sok od bazge
ubrane kraj gergerova mlina

kroz taj si se miris stropoštao u vrtaču djetinjstva
protiv svoje volje
svim si se ligamentima opirao
svim si tetivama protestirao
kostima strugao o okaminu sjećanja
badava

vratio si se
na ugao šenoine
korijenima korijenju korovu
maminim rukama koje će postati čvornate

a koje su te hranile vitičastom bazgom
tebe i žaca

poslije
nosio si njeno nepokretno tijelo
sipko kao trumanova jaja
kojih si se živo sjećao
osjećao si da gutaš proključali katran
da izdišeš tifus
na leđima joj je cvjetao dekubitus
slatka nemoć umiranja

zibao si je na rukama
njezin skraćeni dah
nepročesljanu kosu
kao ona tebe nekoć
dok je svijet bio glomazan
a istina šćućurena u blijedi sjaj
i nisi iznalazio riječi
zglobovi su joj bili kao kuglice abakusa
bilo ih je tako lako oduzimati

omotao bi ih kudjeljom
samo da si mogao
samo kad bi išta značilo

tubus

seoski gatar protresao je zvečku svijeta
tako da ti se želudac izokrenuo
zatekao si se u davidovu podrumu
sve si vidio naopako
gležnjevi pamćenja mornarskim su ti čvorovima
bili privezani za tamni strop
osjetio si kako ti plazma klokoće niz kralješke
kako ti žlijezde luče stid
kapao je kraj davidove ruke
koja je davila susjedovu mačku

david je davio daveći
da prekine svih devet života odjednom

ni danas ne znaš zašto te zvao da tažiš glad
david ta zvijezda nesretnica
nemirnica koju nisi uspio popraviti
ljudska ura čije te vrijeme uvijek pretjecalo
za pola dužine podljeva srca
možda je samo htio podijeliti krivicu
ili svirepost

ne znaš
ali siguran si da se radilo o dijeljenju

david je davio okoštalo mačje tijelo
u kadici s vodom
u kojoj se nekoć razmakao njegov pupčani zavežljaj
ali david to nije znao nije slutio
i samo je tahikardija koju je godinama liječio
svjedočila o živom trenju
sve ostalo zamiralo je u alveolama mačjih izdaha
u tubusu u kojem naposljetku završi
sva služinčad svijeta

jajnim zubom probiješ se na svjetlo dana
i čučeci otireš čvorove djetinjstva s gležnjeva

a trebao si samo staviti udlage
kao onda
na putu za pasadenu

viganj

čučiš
kradeš mjeru novoj cigareti
a u bljesku šibice ugledaš buktinju
nadvijenu nad šijom sela
sve je iznenada opet tu
i oči ti rastu u daljinu

bilo je to osamdeset treće
urlici su te čupali iz sna
s korijenima korijenjem korovom
sve si svoje zgrnuo sa sobom
i mamin artritis
i žacovu gitaru
i kosti glinenog dječaka
hrleći prema demonskoj fotosintezi sela
koja se obnavlja stoljećima
i slijeva se u stoput ispričanu priču
o jednoj te istoj melankoliji

prizor te razbaštinio
ostao si raskrečen pred tom provalom vatre
medicinske ruke njene mame
prinosile su vjedra s kišnicom
tražeći točku taljenja
zazivale kumulonimbus
badava

rogovi su se pod crijepom
vraćali u prvobitne oblike

cijela se mlinarska uskovitlala oko štaglja
kao oko vignja
a seoski je gatar sakrio sve svoje karte
ispod kecelje

u obore se uvukla zla kob

kad si iza nepostojeća štaglja cigaretom rudio zoru
u gustišu si razabrao skućene oči
kojima ćeš se obvezati šutnjom
bio je to mucavi boris
njegov će genetski kod uskoro biti pokidan
ali ništa mu nije moglo pomutiti radost rasapa

raspirivao je po kresivo u svakoj zjenici
njima je prethodno obdario sijeno
nesilice napušteno zmijsko runo
cijedeći mrak kroz gušu svijeta
poput izigrana piromana

Živo tijelo /1985/

pokucao ti je na san
tinjajućim rukama
dječak kojeg si dugo čekao
dočekavši njega i njegovu bolest
sate u čekaonicama praznim od stolica

u tom se uštapu otpravljaao u zemlju makabejaca
bronhitičnim se koljenima nasukavao na pepeljastu hrid
ali nešto nepoznato poslalo te k njemu
noktima bijelima kao da je polarna noć

a nije bila

noć u koju si istrčao bila je srebrna
u njoj si ostavio svaki svoj strah

trčeći si ga nosio na rukama
njegov skraćeni dah
nepročešljanu kosu
noge što su neposlušno rasle
žacova su leđa bila krupna prekomjerna
kad si ga probudio

bojao se da će njima zapeti o vrata

i zapeo je

odjednom
nekoliko svjetlosnih godina uskoro
u žacovoj si mu bubi davao umjetno disanje
hranio si ga ždralovima
pršljenima ušara

iz bolnice si se vratio tek pred zoru
a anine su oči ispunile cijeli prozor
došao si poput drvosječe
širokih ramena
njima si razgrtao mrak
donoseći kući živo tijelo dječaka
sricao si mu ime
novorođeno ime
još i danas osjećaš toplinu njegovih testisa
na svojim rebrima

svijetla komora

iskrao si se tiho poput bacača sjenki
u jesen koja je malo toga imala dati
samo izgubljeno vrijeme za onoga
tko u svemu malo toga traži

kumulonimbus
iznad tebe kao kakav obješen znak

tada izroni fotografija
previše osvijetljena
previše nestvarna da bi bila stvarna
vidiš se u prizoru odbačenog vesla
koje nećeš dohvaćati
koje si prepustio ribama
u kajaku u kojem si se vratio nezadrživo lagan
u kojem te nosila viskoznost vode

nosila te slana kosa
vlasi tanke poput vilenjačkog konca

žetva /1981/

kiša je bila kisela i nije donijela ništa
došla je prekasno
baš kao svaka milosrdna laž

zemlja je ležala isisana iznurena mrtva
rađajući samo sparušeno cvijeće

stajao si na kućnom pragu
i zdvajao
dugo si već razmišljao o zbjegu
o stvarima koje ćete ana i ti ponijeti sa sobom
i o onima koje ćete ostaviti ovoj premorenoj zemlji
vjetar ti je bacao u lice prve kapi i orahovo lišće

te su godine medicinske ruke njene mame
sadile dračnjak
plele vijence za škiljave košare
cijela se mlinarska uskovitlala oko krijesa
kao oko kristalne kugle
seoski je gatar zanimemio
a župnik miro polako se otpravljaao u zemlju makabejaca
sve u svemu katatonija

kiša je bila kisela i nije donijela ništa

te ti se zime rodila kći
gledao si je u nevjerici
kroz koricu leda na bolničkom oknu
došla je u ispucale primaće ruke
kakve nikada više nisi vidio
kakve su nekoć imali živoderi
i bila je neopisivo duga
podsjetila te na žetvu
koju ste tog ljeta sa zebnjom svetkovali
na prste zarivene u koru

epilog /1994/

svinjokolja a ti si se osamio
s druge strane zida nož
kojim si presjekao karotidu
kao da je prvi put

kumulonimbus

u trusnoj zemlji otisak tijela
tvog tijela
to je udubina u koju bi već nekako smjestio bezdan
samo da si mogao
samo kad bi išta značilo

seoski je gatar keceljom prekrrio svoj spol
i crna je magija postala bijela
ostalo je sjećanje na genetski kod

koji si nehajno pokidao
morao si
nije imao tko

uskoro
nekoliko svjetlosnih godina uskoro
ispred tebe noge što te sljepački traže
glas koji te stiže i prije nego što je pušten
di si zdravko zove te ana
u očima joj ugledaš jato nepostojećih ptica

misliš na zemlju makabejaca
na klavikule koje nisi pronašao
a nije da nisi tražio

di si zdravko zove te